

ΚΟΙΝΩΝΙΑ 03

αυτοεκτίμηση, ψυχική και συναισθηματική ευαλωτότητα, δυσλειτουργική οικογένεια, χαμηλή ψυχοκοινωνική ανάπτυξη, κοινωνικός αποκλεισμός από μόρφωση, εργασία, πολιτισμό. Υπάρχουν και περιπτώσεις συνύπαρξης και ψυχολογικής-ψυχιατρικής διαταραχής.

Τα παιδιά σήμερα δεν παίρνουν ναρκωτικά για να πεθάνουν, αλλά για να καταφέρουν να ζήσουν, να καταφέρουν να επιβιώσουν σε έναν αβίωτο κόσμο, σε μια αβίωτη πραγματικότητα. Τα παιδιά που βρίσκονται στις πιάτσες σήμερα και παίρνουν ό,τι βρουν μπροστά τους, ανακατεύουν όλες τις ουσίες και επιπλέον χρησιμοποιούν τα λεγόμενα «ναρκωτικά της κρίσης», δηλαδή ουσίες πολύ τοξικές, αλλά πολύ φθηνές. Τα σημερινά παιδιά παίρνουν τις ουσίες μέσα στην απελπισία και την απόγνωση. Δεν οραματίζονται, δηλαδή, έναν άλλον κόσμο, δεν πιστεύουν σε μίαν άλλη πραγματικότητα, αλλά θέλουν απλά να ξεφύγουν από αυτή που ζουν. Αυτά τα παιδιά δεν παίρνουν ναρκωτικά για να πεθάνουν, αλλά για να καταφέρουν να ζήσουν, να καταφέρουν να επιβιώσουν σε έναν αβίωτο κόσμο, σε μια αβίωτη πραγματικότητα. Μέσα στην κίνησή τους αυτή εκφράζεται μια απελπισία που χαρακτηρίζει και την κοινωνία της μεγάλης στέρησης, της φτώχειας, της ματαίωσης, των φόβων που κυριαρχούν.

Όμως, αυτό το οποίο πιστεύουμε στο 18^Ανω είναι ότι κάθε εξαρτημένος είναι μία ξεχωριστή προσωπικότητα με τις δικές του προσωπικές ανάγκες και δυνατότητες. Δεν είναι όλοι ίδιοι και ο καθένας από αυτούς μπορεί να απεξαρτηθεί εάν το επιθυμεί και του δοθεί η κατάλληλη βοήθεια.

› Η κοινωνική επανένταξή τους πιστεύετε πως θα είναι ομαλή; Πώς τους αντιμετωπίζει η κοινωνία εν έτει 2020;

Η κοινωνική επανένταξη των απεξαρτημένων εξαρτάται από πλειάδα παραγόντων που, τις περισσότερες φορές, ξεπερνάει την επιθυμία και τη θέληση των ιδίων. Όπως τόνισα και παραπάνω, η εξάρτηση από ουσίες στο 18^Ανω θεωρούμε ότι είναι ένα σύνθετο πολυπαραγοντικό, κοινωνικό φαινόμενο με πολλές εκφάνσεις ψυχολογικές, κοινωνικές, οικονομικές κ.λπ. Από αυτή την άποψη δεν αρκεί μόνον η προσπάθειά του, αλλά και σε ποιο οικογενειακό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο πραγματώνεται. Η οικονομική κρίση, τα τελευταία χρόνια, έχει χτυπήσει βάνουσα όλες τις υποστηρικτικές κοινωνικές και προνοιακές δομές που λειτουργούν ως προστασία και υποστήριξη για ευάλωτους πληθυσμούς.

› Υπάρχει η τάση περικοπής κονδυλίων σε δομές απεξάρτησης και ψυχικής υγείας;

Από τα πρώτα θύματα των περικοπών των μνημονίων είναι οι δομές ψυχικής υγείας και απεξάρτησης. Οι ψυχικά και κοινωνικά ευάλωτοι πληθυσμοί όπως είναι οι εξαρτημένοι και οι ψυχικά πάσχοντες έχουν αυξηθεί γεωμετρικά και οι ανάγκες μεγαλώνουν. Παρ' όλα αυτά, οι δομές απεξάρτησης και

Να προστατευτούν τα Προγράμματα Απεξάρτησης

Μιλήστε μας για το περιστατικό βίας που συνέβη τελευταία στους θεραπευόμενους της κλειστής δομής σας;

Την Πέμπτη στις 9/1/2020, στις 10.00 π.μ., οι θεραπευόμενοι της Μονάδας Απεξάρτησης Τοξικομανών 18^Ανω επέστρεφαν, πεζή, στο Τμήμα Ψυχολογικής Απεξάρτησης Ανδρών στο κέντρο της Αθήνας (Τμήμα Εσωτερικής Διαμονής) μετά από προγραμματισμένη έξοδο για γυμναστική, συνοδευόμενοι από τον γυμναστή και τον επισκέπτη Υγείας του τμήματος, όπως προβλέπεται και πραγματοποιείται από το θεραπευτικό πρόγραμμα. Στην οδό Αχαρνών, χωρίς προφανή λόγο, τους σταμάτησαν αστυνομικοί της ομάδας Δίας και της Άμεσης Δράσης ζητώντας τα στοιχεία τους. Οι συνοδοί τους, εργαζόμενοι του 18^Ανω (ΨΝΑ) τους εξήγησαν ότι είναι άνθρωποι που βρίσκονται σε θεραπεία και τους επέδειξαν τα απαιτούμενα έγγραφα που το πιστοποιούσαν. Όμως οι αστυνομικοί, αδιαφορώντας για τα έγγραφα και παρά τις διαμαρτυρίες των εργαζόμενων τους επέβαλαν σε δημόσιο σωματικό έλεγχο και ζήτησαν τα ονόματά τους.

Οι θεραπευόμενοι μας, που με δυσκολίες και αγώνα κατάφεραν να αφήσουν πίσω τους τον κόσμο των ου-

ψυχικής υγείας λειτουργούν με το φιλότιμο και την επαγγελματική ευσυνειδησία των εργαζομένων σ' αυτές.

› Πιστεύετε πως στο πλαίσιο της πρόληψης, θα μπορούσε το υπουργείο Παιδείας να εντάξει μάθημα ενημέρωσης για τα ναρκωτικά;

Η πρόληψη δεν είναι μια απλή ενημέρωση για τα ναρκωτικά αλλά υπόθεση όλου του εκπαιδευτικού συστήματος. Ενός συστήματος που ισοπεδώνει το μαθητή ως άνθρωπο. Τον βλέπει ως απόδοση χωρίς να παίρνει υπ' όψιν τις πραγματικές ανάγκες μαθητών, στη δύσκολη ηλικία της εφηβείας. Χρησιμοποιούν το σχολείο ως εργαλείο χειραγώγησης αντί να είναι ένα σχολείο δημιουργίας γνώσης, αλληλεγγύης και δημιουργίας. Η «Πρόληψη» αποσκοπεί στην ανάπτυξη μηχανισμών του ατόμου, μέσα από τη γνώση και το βίωμα, που θα του επιτρέψουν να αντισταθεί στη χρήση ουσιών. Θα το ενισχύσουν στην κατανόηση των δυσκολιών του και στην υιοθέτηση μιας άλλης προσέγγισης των ζητημάτων που το

σιών, να εμπιστευθούν το θεραπευτικό πρόγραμμα και να ξεκινήσουν την δύσκολη διαδρομή της θεραπείας, σε αυτή την φάση ψυχολογικής απεξάρτησης εκεί που θα πρέπει να νιώσουν ασφάλεια και προστασία για να μπορέσουν να συνεχίσουν, βίωσαν την απειλή, την βία και τον εξευτελισμό του σωματικού ελέγχου από την Αστυνομία.

Με το γεγονός αυτό δεν μπαίνει σε κίνδυνο μόνο η δική τους προσπάθεια αλλά δίνεται και ένα μήνυμα σε όλους τους εξαρτημένους ότι ακόμα και να μπουν σε πρόγραμμα απεξάρτησης, κινδυνεύουν να στοχοποιηθούν, να βιώσουν την ακύρωση και την απόρριψη της Πολιτείας και έτσι να εγκαταλείψουν κάθε προσπάθεια απεξάρτησης και επανένταξης. Ως λειτουργοί της Ψυχικής Υγείας και Απεξάρτησης δηλώνουμε ότι η θέση μας είναι πλάι στους ανθρώπους που είναι ευάλωτοι και έχουν ανάγκη. Καταδικάζουμε τον αυταρχισμό της Αστυνομίας ενάντια στους θεραπευόμενούς μας και στο πρόγραμμα Απεξάρτησης 18^Ανω. Ζητάμε από την πολιτεία, και τα αρμόδια υπουργεία να πάρουν θέση απέναντι σε αυτό το γεγονός και να προστατέψουν τα Προγράμματα Απεξάρτησης.

απασχολούν. Έτσι που να αντιμετωπίζει τους παράγοντες κινδύνου αλλά και γενικότερα ζητήματα ψυχοκοινωνικής υγείας. Σχετικά με τους εφήβους, στρατηγικός στόχος της «Πρόληψης» είναι: Η «κατάληψη» από τον νέο άνθρωπο της θέσης που του ανήκει στην κοινωνία, με την εμπλοκή του σε διαδικασίες κοινωνικοποίησης. Στόχος, επίσης, είναι, να του δοθεί η δυνατότητα να βρει αυτή τη θέση ή εν πάση περιπτώσει να διεκδικήσει αυτή τη δυνατότητα, με αρωγούς τους ενήλικες που τον περιβάλλουν. Η προσέγγιση απαιτείται να είναι διεπιστημονική και οι προληπτικές δραστηριότητες να μην παραπέμπουν σε μάθημα, σεμινάριο ή διάλεξη. Επιδίωξη είναι να έχουν βιωματικό χαρακτήρα, χωρίς να υποδεικνύουν ή να υπογορεύουν τις λύσεις. Είναι σημαντικό να δίνουν γνώσεις και την πραγματική εικόνα της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με τη χρήση ουσιών. Έτσι που να καταλαιάζουν την υπέρμετρη ανησυχία, την αβεβαιότητα, το άγχος ή τον πανικό, προκειμένου

να υπάρχει ψύχραιμη αντιμετώπιση του όποιου προβλήματος.

› Έχετε εικόνα από ανάλογες δομές του εξωτερικού και πώς αυτές λειτουργούν;

Στη σημερινή εποχή όπου τα πάντα μετριούνται με βάση το κόστος, ακόμη και οι υπηρεσίες απεξάρτησης και ψυχικής υγείας έχουν τοποθετεί και κρίνονται με το μέτρο ενός άκρατου οικονομικού νεοφιλελευθερισμού. Στην Ευρώπη έχει κυριαρχήσει το μοντέλο των υποκατάστατων (μεθαδόνη-βουπρενορφίνη) είτε τα μέτρα μείωσης των χώρων εποπτευόμενης χρήσης. Με ιδιαίτερη ανησυχία παρατηρούμε ότι η κυρίαρχη αυτή τάση έχει έρθει και στη χώρα μας.

Οι πρακτικές αυτές, όμως, δεν είναι απεξάρτηση αλλά συντήρηση της εξάρτησης. Δεν θα κουραζόμαστε να επαναλαμβάνουμε και να υποστηρίζουμε ότι ο εξαρτημένος δεν είναι καταδικασμένος να λαμβάνει μία ουσία εφ' όρου ζωής. Η τοξικομανία δεν είναι νόσος. Η αντίληψη της τοξικομανίας ως νόσου καταρχάς απενοχοποιεί την κοινωνία, στη συνέχεια απενοχοποιεί την οικογένεια και βέβαια απενοχοποιεί και τον χώρο της φροντίδας, γενικά.

Η μάχη για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εξάρτησης ως κοινωνικό φαινόμενο απαιτεί μια σοβαρή σύγκρουση με το ακαδημαϊκό, το ψυχιατρικό κατεστημένο και τον ρόλο του στην ψυχιατροποίηση της εξάρτησης και την κατάταξή της στις ψυχικές διαταραχές. Η ιατρική και η ψυχιατρική κοινότητα, όπως και οι φαρμακευτικές εταιρείες, έχουν μεγάλο μερίδιο ευθύνης για τον ορισμό της τοξικομανίας ως χρόνια, υποτροπιάζουσα νόσο του εγκεφάλου και μάλιστα ανίατη, υπηρετώντας και με αυτόν τον τρόπο τη βιοεξουσία, που χρησιμοποιεί την τοξικομανία ως μέσον κοινωνικού ελέγχου.

› Ποιο είναι το μεγαλύτερο όνειρό σας για τη Μονάδα που υπηρετείτε;

Δεν θα απαντήσω με ένα όνειρο αλλά με μια δέσμευση και δεν αφορά μόνο εμένα αλλά ολόκληρο το 18^Ανω. Όλες οι συναδέλφισσες και όλοι οι συνάδελφοι στο 18^Ανω γνωρίζουμε καλά μέσα από τη δουλειά μας ότι η τοξικομανία δεν είναι παρά το σύμπτωμα μιας κοινωνίας που κατακλύζεται από τη βία, την εκμετάλλευση και την αδικία. Την ίδια ψυχική και σωματική βία που οι εξαρτημένοι έζησαν ανυπεράσπιστοι στο δικό τους περιβάλλον πολύ πριν συναντηθούν με τις ουσίες. Η θέση μας ως λειτουργοί της Ψυχικής Υγείας και της απεξάρτησης είναι πλάι στους ανθρώπους που έχουν ανάγκη. 30 χρόνια τώρα η Μονάδα Απεξάρτησης Τοξικομανών 18^Ανω έχει διαλέξει μετερίζι: να είναι στο πλάι των εξαρτημένων, των ψυχικά ευάλωτων, των κοινωνικά αποκλεισμένων. Δεσμευόμαστε να είμαστε μαζί τους κόντρα στο κλίμα φόβου και ανασφάλειας που καλλιεργείται μεθοδευμένα και συστηματικά. Για μια κοινωνία ελεύθερη και απαλλαγμένη από κάθε είδους εξαρτήσεις.

Η ιατρική και η ψυχιατρική κοινότητα, όπως και οι φαρμακευτικές εταιρείες, έχουν μεγάλο μερίδιο ευθύνης για τον ορισμό της τοξικομανίας ως χρόνια, υποτροπιάζουσα νόσο του εγκεφάλου και μάλιστα ανίατη, υπηρετώντας και με αυτόν τον τρόπο τη βιοεξουσία, που χρησιμοποιεί την τοξικομανία ως μέσον κοινωνικού ελέγχου